

USTAWA

z dnia 14 grudnia 1990 r.

o rewaloryzacji emerytur i rent dla osób, które ukończyły 80 lat, oraz o zmianie niektórych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym.

Art. 1. Przepisy ustawy stosuje się do rewaloryzacji emerytur, rent inwalidzkich i rent rodzinnych, przysługujących osobom, które ukończyły lub ukończą 80 lat do dnia 31 grudnia 1990 r. — przyznanych na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, z 1984 r. Nr 52, poz. 268 i 270, z 1986 r. Nr 1, poz. 1, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i 192 oraz z 1990 r. Nr 10, poz. 58 i 61, Nr 36, poz. 206, Nr 66, poz. 390 i Nr 87, poz. 506),
- 2) ustawy z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 31, poz. 145, z 1986 r. Nr 42, poz. 202, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206),
- 3) ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. z 1983 r. Nr 31, poz. 146, z 1989 r. Nr 32, poz. 169 i Nr 35, poz. 190 oraz z 1990 r. Nr 36, poz. 206),
- 4) dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 27, poz. 135, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206),
- 5) ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (Dz. U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206),
- 6) ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 5, poz. 32, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206),
- 7) ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99, z 1985 r. Nr 20, poz. 85 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206),
- 8) ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o ubezpieczeniu społecznym duchownych (Dz. U. Nr 29, poz. 156 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206),

*¹) Ostatni w 1990 r.

- 9) ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 13, poz. 68 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 36, poz. 206), jeżeli podstawa wymiaru została ustalona od wynagrodzenia lub uposażenia,
- 10) ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206),
- 11) ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 29, poz. 139, z 1984 r. Nr 52, poz. 270, z 1985 r. Nr 20, poz. 85, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 36, poz. 206),
- 12) ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 46, poz. 210, z 1985 r. Nr 20, poz. 85 i Nr 38, poz. 181, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i 192 oraz z 1990 r. Nr 36, poz. 206).

Art. 2. 1. Rewaloryzacja emerytur i rent następuje przez obliczenie nowej ich wysokości na zasadach określonych w art. 3—5 od podstawy wymiaru ustalonej przy zastosowaniu wskaźnika wysokości wynagrodzenia (uposażenia, dochodu, przychodu, podstawy wymiaru składek).

2. Wskaźnik wysokości wynagrodzenia oblicza się na podstawie:

- 1) art. 28—30 ustawy z dnia 24 maja 1990 r. o zmianie niektórych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym (Dz. U. Nr 36, poz. 206 i Nr 66, poz. 390) w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą albo
- 2) art. 16 i 16¹ ustawy, o której mowa w art. 1 pkt 1, jeżeli przepisy ustawy z dnia 24 maja 1990 r. przewidywały taką możliwość.

3. Podstawę wymiaru emerytury i renty ustala się mnożąc wskaźnikiem wysokości wynagrodzenia (uposażenia, dochodu, przychodu, podstawy wymiaru składek) kwotę przewidywanego przeciętnego wynagrodzenia stanowiącą podstawę waloryzacji emerytur i rent w czwartym kwartale 1990 r.

Art. 3. 1. Emerytura wynosi:

- 1) 25% przewidywanego przeciętnego wynagrodzenia stanowiącego podstawę ostatniej waloryzacji emerytur i rent, zwanej dalej „kwotą bazową”, oraz
- 2) po 1,5% podstawy jej wymiaru za każdy pełny rok okresów, o których mowa w ust. 2.

2. Do obliczenia wysokości świadczenia przyjmuje się okresy zatrudnienia (ubezpieczenia, wysługi emerytalnej) oraz okresy równorzędne i zaliczalne do tych okresów, ustalone w decyzjach wydanych na dzień 31 grudnia 1990 r.

3. Wysokość emerytury wraz ze wzrostem, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, oraz dodatkiem, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2, nie może przekraczać 100% podstawy jej wymiaru.

Art. 4. 1. Renta inwalidzka dla inwalidy I lub II grupy wynosi:

- 1) 25% kwoty bazowej,
- 2) po 1,5% podstawy jej wymiaru za każdy pełny rok okresów, o których mowa w art. 3 ust. 2, oraz

3) po 0,9% podstawy jej wymiaru za każdy rozpoczęty rok okresu brakującego do pełnych 25 lat okresów, o których mowa w art. 3 ust. 2, przypadających od dnia zgłoszenia wniosku o rentę do dnia, w którym rencista ukończyłby 55 lat życia.

2. Wysokość renty inwalidzkiej wraz ze wzrostem, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, oraz dodatkiem, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2, nie może przekraczać 100% podstawy jej wymiaru.

3. Renta inwalidzka dla inwalidy III grupy wynosi 75% renty obliczonej w myśl ust. 1.

4. Przepisów ust. 1 i 3 nie stosuje się do rent inwalidzkich przysługujących:

- 1) z tytułu wypadków przy pracy, wypadków w drodze do pracy lub z pracy i chorób zawodowych oraz z tytułu wypadków i chorób zawodowych powstałych przy wykonywaniu działalności objętej przepisami, o których mowa w art. 1 pkt 2—5 i 8; wysokość tych rent ustala się na podstawie przepisów o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
- 2) z tytułu wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową, służbą w organach ochrony bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także w Służbie Więziennej, jeżeli z tytułu tych wypadków i chorób przysługują świadczenia odszkodowawcze na podstawie przepisów odrębnych; wysokość tych rent ustala się na podstawie przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 11 i 12,
- 3) na podstawie przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 9; wysokość tych rent ustala się na podstawie tych przepisów.

Art. 5. 1. Renta rodzinna wynosi:

- 1) 75% świadczenia, które przysługiwałoby osobie zmarłej w dniu śmierci — dla jednej osoby uprawnionej do renty,
- 2) 85% świadczenia, które przysługiwałoby osobie zmarłej w dniu śmierci — dla dwóch osób uprawnionych do renty,
- 3) 95% świadczenia, które przysługiwałoby osobie zmarłej w dniu śmierci — dla trzech lub więcej osób uprawnionych do renty.

Przy ocenie prawa do renty inwalidzkiej przysługującego osobie zmarłej w dniu śmierci przyjmuje się, że osoba zmarła była inwalidą II grupy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do ustalenia wysokości renty rodzinnej przyznanej po zaginionym.

3. Przepisy art. 4 ust. 2 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 6. Po obliczeniu wysokości emerytury lub renty ustala się wskaźnik wysokości świadczenia w relacji do kwoty bazowej, od której świadczenie zostało obliczone — wyrażony w procentach z zaokrągleniem do setnych części procentu.

Art. 7. 1. Emerytury i renty zrewaloryzowane w myśl art. 2—5 podlegają waloryzacji na zasadach i w terminach określonych w ustawie, o której mowa w art. 1 pkt 1.

2. Ustalenie wysokości zwaloryzowanej emerytury i renty następuje przez jej obliczenie od kwoty przewidywanego na bieżący kwartał przeciętnego wynagrodzenia przy zastosowaniu wskaźnika wysokości świadczenia.

3. Przy waloryzacji świadczeń nie stosuje się ograniczenia podwyżki podstawy wymiaru określonego w art. 74 ust. 6 ustawy, o której mowa w art. 1 pkt 1.

Art. 8. 1. Emerytury i renty w wysokości ustalonej w myśl art. 2—5 przysługują od dnia 1 października 1990 r.

2. Realizacja podwyżki następuje po waloryzacji przeprowadzonej w grudniu 1990 r., nie później niż do dnia 28 lutego 1991 r., z wyrównaniem od dnia 1 października 1990 r.

3. Jeżeli wysokość emerytury lub renty ustalona w myśl art. 2—5 byłaby niższa w porównaniu do kwoty tego świadczenia przysługującej w dniu 1 października 1990 r. po waloryzacji — świadczenie wypłaca się nadal w dotychczasowej wysokości do czasu, gdy jego wysokość, należna w myśl art. 2—7, przekroczy tę kwotę.

4. Kwota świadczenia wypłacana w myśl ust. 3 nie może być niższa od kwoty odpowiedniego świadczenia w najniższej wysokości.

Art. 9. 1. Do zrewaloryzowanych emerytur i rent przysługują:

- 1) wzrost z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze na zasadach i w wysokości określonych w przepisach odrębnych,
- 2) dodatek z tytułu odznaczeń państwowych na zasadach i w wysokości określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin,
- 3) dodatki rodzinne na zasadach i w wysokości przewidzianych w odrębnych przepisach dla zasiłków rodzinnych przysługujących pracownikom,
- 4) dodatek dla sierot zupełnych na zasadach i w wysokości przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin,
- 5) dodatek pielęgnacyjny na zasadach i w wysokości przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin albo w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin.

2. Do zrewaloryzowanych emerytur i rent nie przysługują żadne inne dodatki, wzrosty ani zwiększenia poza wymienionymi w ust. 1, a także określonymi w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

Art. 10. Rewaloryzacji emerytur i rent dokonuje się z urzędu, a jeżeli prawo do świadczeń jest zawieszona — na wniosek osoby zainteresowanej albo przy wznowieniu ich wypłaty.

Art. 11. W ustawie z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 29, poz. 139, z 1984 r. Nr 52, poz. 270, z 1985 r. Nr 20, poz. 85, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 36, poz. 206) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. Emerytury i renty podlegają podwyższeniu na zasadach i w terminach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.”;

- 2) w art. 6¹:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podwyższeniem obejmuje się emerytury i renty

żołnierzy zwolnionych z zawodowej służby wojskowej do ostatniego dnia kwartału poprzedzającego kwartał, w którym to podwyższenie następuje.”;

b) ust. 3 skreśla się,

c) w ust. 4 powołanie „ust. 1—3” zastępuje się powołaniem „ust. 1 i 2”;

- 3) art. 6²—6⁴ skreśla się.

Art. 12. W ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 46, poz. 210, z 1985 r. Nr 20, poz. 85 i Nr 38, poz. 181, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i 192 oraz z 1990 r. Nr 36, poz. 206) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. Emerytury i renty podlegają podwyższeniu na zasadach i w terminach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.”;

- 2) w art. 6¹:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podwyższeniem obejmuje się emerytury i renty funkcjonariuszy zwolnionych ze służby do ostatniego dnia kwartału poprzedzającego kwartał, w którym to podwyższenie następuje.”;

b) ust. 3 skreśla się,

c) w ust. 4 powołanie „ust. 1—3” zastępuje się powołaniem „ust. 1 i 2”;

- 3) art. 6²—6⁴ skreśla się.

Art. 13. W ustawie z dnia 24 maja 1990 r. o zmianie niektórych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym (Dz. U. Nr 36, poz. 206 i Nr 66, poz. 390) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 29 otrzymuje brzmienie:

„Art. 29. Wojskowe i milicyjne organy emerytalne w odniesieniu do świadczeń przysługujących na podstawie przepisów, o których mowa w art. 11 i 13, podejmą prace przygotowawcze zmierzające do przeprowadzenia rewaloryzacji emerytur i rent wojskowych oraz milicyjnych, ustalając wskaźnik wysokości uposażenia. Ministrowie Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości określą sposób ustalania wskaźnika wysokości uposażenia żołnierza, funkcjonariusza organów ochrony bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także funkcjonariusza Służby Więziennej dla celów rewaloryzacji emerytur i rent.”;

- 2) w art. 29a w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy „najpóźniej do dnia 31 grudnia 1990 r.”.

Art. 14. W sprawach dotyczących emerytur i rent, nie unormowanych w ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy wymienione w art. 1.

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 października 1990 r., z tym że przepisy art. 7, 11 i 12 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1991 r.